

UNIVERSITETI I EVROPËS JUGLINDORE
УНИВЕРЗИТЕТ НА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА
SOUTH EAST EUROPEAN UNIVERSITY

Study program **Diplomaci (2012/2013)**

Fakulteti	Shkencat Shoqërore Bashkëkohore
Cikli i studimeve	Cikli i dytë (Pasdiplomike)
SETK	120
Titulli	Magjistër i diplomacisë
Numri në arkiv i akreditimit [120]	15-1190/6
Data akreditimit	18.10.2012

Përshkrimi i programit

Programi studimor për *diplomaci* është dizajnuar për ta sqaruar konceptin e praktikave dhe procedurave për studentët rreth diplomacisë moderne dhe t'i ndihmojë ata të veprojnë efektivisht në komunitetin diplomatik. Programi është i dizajnuar për diplomatët, përfaqësuesit e lartë diplomatikë, përfaqësuesit rajonalë dhe ata ndërkombëtarë, për përfaqësuesit e organizatave ndërkombëtare dhe për bashkëpunëtorët ndërkombëtarë. Ky program është dizajnuar edhe për ata të cilët duan të bëjnë karrierë diplomatike në të ardhmen, të punojnë në qeveri apo në institucione dhe multi-korporata. Sfera e komunikimit ndërkombëtar, e drejta ndërkombëtare dhe tregu ndërkombëtar janë shtuar në disiplina akademike të cilat studiohen. Aspektet profesionale sqarohen nga diplomatët, politikanët, si dhe zyrtarët e lartë qeveritarë që do të vijjnë si ligjërues apo profesorë vizitorë. Programi përmban 120 kredi të Sistemit evropian të transferit kreditor dhe përfshin studime të rregullta në katër semestra. Çdo semestër përfshin 30 kredi..

Karriera

Të diplomuarit mund të punojnë në ministrinë e punëve të jashtme në sektorin qeveritar dhe në fushën e diplomacisë ndërkombëtare, në sektorin e biznesit, në sektorin juridik, në polici, në bankat, në gazetari, në sektorin e menaxhimit të konsultuar, në biblioteka dhe mund të jenë ligjërues.

Rezultatet e të mësuarit

Njohuritë dhe të kuptuarit

- Ka njohuri të thella dhe kuptim përkatës për teorinë e diplomacisë.
- Ka njohuri specifike për bisedimet, për ndërmjetësimin dhe për mënyrat e tjera të zgjidhjes së konflikteve.
- Ka njohuri të caktuara për rolin e organizatave ndërkombëtare në diplomaci.
- Ka njohuri të qarta për politikën e jashtme dhe pjesëmarrësit kryesorë të saj (shtetërorë dhe joshtetërorë), të cilët e përbëjnë rrjetin e dinamikës në ministrinë e punëve të brendshme.

Aplikimi i njohurive dhe të kuptuarit

- Mund të angazhohen me sukses në detyra të vogla diplomatike, për të punuar në misionet diplomatike ose në departamentet e punëve të jashtme, në ministritë e ndryshme si dhe mund të jenë anëtarë të organizatave të tregtisë ndërkombëtare dhe të institucioneve të tjera.
- Mund të punojnë si anëtarë të ekipit për zhvillimin e negociatave; të angazhohen për formulimin e qëndrimeve për çështjet ligjore ndërkombëtare.
- Mund të interpretojnë perspektiva teorike në marrëdhëniet ndërkombëtare në disa raste.
- E përshkruajnë rolin e diplomacisë në politikën botërore.

Aftësitë për të vlerësuar

- Gjykon për diplomacinë aktuale dhe proceset në nivel ndërkombëtar.
- Vlerëson qëndrime të diplomacisë nga tema të ndryshme të ndërlikuara ndërkombëtare.
- Ka aftësi të interpretojë të dhëna relevante për gjykim, të cilat janë pasojë e çështjeve relevante diplomatike.
- Mund të japë mendim kritik dhe të ketë qëndrime kritike për punën e organizatave diplomatike, siç është puna e ministrisë së jashtme dhe misionet diplomatike

Aftësitë e komunikimit

- Mund të shkruajnë letra në kuadër të komunikimit të caktuar diplomatik.
- Mund të prezantojnë dhe të shkruajnë punime shkencore dhe të përgatitin projekte hulumtuese në lëmin e diplomacisë.
- Mund t'i drejtohen auditorit me forma të caktuara për zgjidhjen e problemeve specifike në marrëdhëniet ndërkombëtare.
- Mund të zhvillojnë komunikim diplomatik dhe të shfrytëzojnë terminologji diplomatike me përfaqësues diplomatikë me misione në Maqedoni.

Aftësitë e të mësuarit

- Mund t'i zgjerojë njohuritë profesionale duke punuar në përfaqësitë diplomatike.
- Është i aftë t'i identifikojë nevojat e veta për punë të mëtejme dhe të zgjerojë njohuritë e veta për ta vazhduar mësimin individual lidhur me problemet globale.
- Mund të ndërmarrë dhe të zbatojë një mënyrë të re transparente në diplomacinë maqedonase me qëllim që ta realizojë perspektivën euro-atlantike në vend.

Lista e lëndëve

Semestri 1

- [6.0 SETK] **Metodologjia e hulumtimit**
- [6.0 SETK] **Institucionet ndërkombëtare**
- [6.0 SETK] **Historia e diplomacisë**
- [6.0 SETK] **Sistemet politike krahasuese**
- [6.0 SETK] **Lëndë zgjedhore e lirë 1**

Semestri 2

- [6.0 SETK] **Marrëdhëniet ndërkombëtare**
- [6.0 SETK] **Bashkimi Evropian: institucionet, politikat dhe e drejta**
- [6.0 SETK] **Diplomacia dhe metodat diplomatike**

- [6.0 SETK] **E drejta ndërkombëtare publike**
- [6.0 SETK] **Lëndë zgjedhore e lirë 2**

Semestri 3

- [6.0 SETK] **Zgjidhja paqësore e konflikteve**
- [6.0 SETK] **Globalizimi si fenomen në shoqërinë bashkëkohore**
- [6.0 SETK] **Menaxhmenti politik**
- [6.0 SETK] **Analiza e politikës së jashtme**
- [6.0 SETK] **Lëndë zgjedhore 1**

Semestri 4

- [30.0 SETK] **Punimi i magjistraturës**

Description of courses

Lëndë obligative

- **Metodologjia e hulumtimit**

Metodologjia e hulumtimit është e dizajnuar për studentët që përgatiten për ta përpiluar tezën e magjistraturës. Qëllimet kryesore të lëndës janë që t'u ofrojë studentëve mjete për konceptualizimin e temës së tyre në raport me përzgjedhjen e temës dhe gjetjen e metodave për mbledhjen e të dhënave përmes analizave cilësore dhe sasiore. Lënda është e fokusuar tek problemet e metodës sasiore dhe cilësore dhe teknikave të saj, siç është metoda statistikore, tekstet e lidhura me teorinë dhe testimi i hipotezave. Gjithashtu, të rëndësishme janë edhe temat e interferencave përshkruese dhe shkakore, tekste të lidhura me teorinë dhe testime të hipotezave. Do të ofrohen informata të avancuara mbi mbledhjen e të dhënave gjatë punës me tekst. Qëllimi është analizimi cilësor i të dhënave, vënia finale e të gjitha të dhënave teorike dhe praktike në funksion të dizajnit dhe punimit të tezës.

- **Institucionet ndërkombëtare**

Në kuadër të kësaj lënde përfshihen çështjet teorike në lidhje me institucionet ndërkombëtare të nivelit universal dhe rajonal, me zhvillimin e tyre historik, rolin, funksionet dhe përgjegjësitë. Vëmendje e veçantë i kushtohet rolit të tyre në zgjidhjen e problemeve kolektive dhe çështjeve në politikën globale. Fokusi është në rolin e tyre në sferën e paqes dhe sigurisë, zhvillimin ekonomik, të drejtat e njeriut, në demokracinë dhe sundimin e ligjit. Po ashtu fokusohet edhe në organet kryesore të përcaktuara në kuadër të institucioneve përgjegjëse për arritjen e qëllimeve të caktuara.

- **Historia e diplomacisë**

Përmes kësaj lënde studentët do të fitojnë aftësi teorike dhe metodologjike për të kuptuar diplomacinë dhe marrëdhëniet diplomatike nga perspektiva historike dhe ajo e tanishme. Studentët do të kualifikohen për një punë më të thellë dhe të pavarur hulumtuese në një kuptim më të gjerë i cili do t'u mundësojë një transmision të gjetjeve teorike, hulumtuese dhe shkencore dhe njohuri në praktikën shoqërore.

- **Sistemet politike krahasuese**

Lënda sistemet politike krahasimtare ka për qëllim furnizimin e studentëve me njohuri rreth politikave më të zhvilluara në periudhën e sotme, nënkuptohet duke mos i lënë mënjanë edhe vendet të cilat e rrethojnë RM-në si dhe sistemet politike të vendeve më pak të zhvilluara në të gjithë botën. Kjo lëndë është pjesë e studimeve deridiplomike dhe studimeve pasdiplomike në të shumtën e rasteve në fakultetet e administrimit publik, fakultetin juridik si dhe fakultetin e shkencave politike. Në përmbajtjen e të gjithë lëndës bëhen paralele dhe analiza krahasuese në mes funksionimit të institucioneve të sistemeve politike në vendet të cilat mësohet, si në mes vetes ashtu edhe në rastin e sistemit politik në Republikën e Maqedonisë, në drejtim të gjetjes së praktikave të mira me të cilat do të avancohej ky sistem në Republikën e Maqedonisë.

- **Marrëdhëniet ndërkombëtare**

Përmes lëndës studentët duhet të nxiten të mendojnë për atë se çka ndodh në botë, t'i zotërojnë teoritë dhe ngjarjet të cilat u referohen marrëdhënieve ndërkombëtare. Kjo lëndë i njofton studentët me komponentët teorik të marrëdhënieve ndërkombëtare, debatet kyçe dhe idetë në lëmin e marrëdhënieve ndërkombëtare, sidomos për konceptet bazike, aktorët e marrëdhënieve ndërkombëtare, politika ndërkombëtare, fuqia e marrëdhënieve ndërkombëtare. Ligjëratat do të jenë të fokusuar në politikën ndërkombëtare, ekonominë, politikën globale dhe

mirëqenien, problemet aktuale dhe ato të së ardhmes, përfshirë këtu edhe konfliktet e armatosura, ekonominë, demografinë dhe mjedisin jetësor.

- **Bashkimi Evropian: institucionet, politikat dhe e drejta**

Kjo lëndë ka për qëllim që të njohë studentët me kompleksitetin dhe zhvillimin e Bashkimit Evropian, dhe me këtë edhe me zhvillimin e institucioneve (politikat dhe të drejtën), natyrën e tyre dhe veçoritë, legjislacionin dhe politikat. Njëkohësisht, qëllimi kryesor është njohja e studentëve me konceptet kryesore teorike dhe zhvillimin e Bashkimit Evropian, si dhe të jep pëlqim të mundësive aktuale dhe sfidave të së ardhmes, me të cilat ballafaqohet Bashkimi Evropian, para së gjithash, në raport me institucionet e tij, me politikat dhe të drejtën.

- **Diplomacia dhe metodat diplomatike**

Në kuadër të kësaj lënde të avancuar trajtohen: funksionet e diplomacisë, ndërtimi dhe parandalimi i marrëdhënieve diplomatike, relacionet në mes politikave të diplomacisë ndërkombëtare, shërbimet sekrete diplomatike, spiunimi, por edhe parimet, praktikat dhe problemet e imunitetit diplomatik. Po ashtu, lënda trajton organizimin e misioneve diplomatike jashtë, rolin e ambasadorëve dhe të shërbimeve të tjera diplomatike, përfshirë edhe përgjegjësinë që kanë ndaj qeverive të tyre si dhe raporti i tyre me qeveritë e vendeve në të cilat ato janë emëruar. Bëhet analizë se sa Qeveria është e lidhur me komunikimin, konfliktin, menaxhimin, bisedimet, si dhe diskutohet diplomacia e specializuar dhe ndikimi i teknologjisë në diplomaci. Gjithashtu, lënda ofron trajnim të specializuar për strukturat dhe mekanizmat e diplomacisë me shfrytëzimin e teknikave simulative. Zhvillon, aftësitë e përcaktuara për shkrimin dhe fjalimin, etikën profesionale, teknikat e bisedimeve, si dhe mëson organizimin burokratik. Studentët aftësohen edhe për raporte analitike dhe faktike, memorandume, propozime për korrespondencë formale diplomatike dhe për aspekte të raporteve me publikun, raporte publike dhe konferenca për shtyp.

- **E drejta ndërkombëtare publike**

Përmbajtja e lëndës është e përgatitur në atë mënyrë që cilën studentët të njihen me konceptet bazike të së drejtës ndërkombëtare publike, shpesh herë e identifikuar si e drejta ndërkombëtare, e cila bazat e veta i ka aty kah shek. XVII, si e drejtë e popujve, ku sot edhe dëshmon qartë ekzistimi i organizatës universale, Organizata e Kombeve të Bashkuara. Do të njihen gjithashtu edhe me të drejtën ndërkombëtare publike bashkëkohore e cila i rregullon marrëdhëniet midis shteteve, mes shteteve dhe organizatave ndërkombëtare, marrëdhëniet në mes vetë organizatave ndërkombëtare të shteteve, sjelljet e personave fizikë dhe juridikë për të cilat shtetet dhe organizatat ndërkombëtare konsiderojnë se janë të rëndësishme për to dhe për bashkësinë ndërkombëtare në përgjithësi.

- **Zgjidhja paqësore e konflikteve**

Lënda trajton procedurat gjyqësore dhe jogjyqësore për zgjidhjen e konflikteve në mes shteteve. Në të flitet edhe për rolin e bisedimeve, ndërmjetësimin, vendosjen e paqes si dhe për rolin e Kombeve të Bashkuara për zgjidhjen paqësore të konflikteve ndërkombëtare. Kjo lëndë po ashtu trajton edhe sistemin e arbitrazhit ndërkombëtar, atë ad hok dhe atë në suazat e tribunaleve ekzistuese siç janë Irani dhe SHBA-të, Tribunali Klejms dhe ICSID. Do të mësohen edhe procedurat dhe praktikat e konflikteve ndërkombëtare për të drejtat e njeriut në të drejtën tregtare dhe të drejtën e ujërave

- **Globalizimi si fenomen në shoqërinë bashkëkohore**

* Studentët do të kenë një kuptim më të thellë rreth konceptit të globalizimit si fenomen i cili bashkon botën (Fridman).
* Do të kenë vizion për veten dhe shoqërinë në kushte të globalizimit. * Do të aftësohen për të debatuar në mënyrë inteligjente rreth globalizimit në dimensione të ndryshme, ekonomike, politike, kulturore, sociale dhe të mjedisit. * Do të aftësohen për të identifikuar pasojat e globalizimit dhe refleksionet problematike (për shembull, antiglobalizimi). * Do të aftësohen për të krahasuar perspektiva të ndryshme të globalizimit dhe për ndikimin e globalizimit në rrafshin nacional, rajonal dhe ndërkombëtar. * Do të kenë mundësi për të zhvilluar studim të strukturuar në "prodhim" apo (epi) fenomen të globalizimit.

- **Menaxhmenti politik**

Qëllimet kryesore të lëndës janë: * Përfitimi i njohurive të termit politikë publike dhe menaxhment. * Të njihet me mjetet kryesore për aktivitetet në lidhje me dallimet e proceseve politike në krahasim me kriteret politike. * Përfitimi i njohurive adekuate për përgatitjen e anketave dhe punës në teren. * Zbatimi i njohurive të përfituara nga lëndët tjera dhe ndërtimi i një metodologjie të posaçme për punimin e eseve dhe të punimeve seminarike. * Të analizohen proceset zgjedhore dhe mënyra e manifestimit të tyre. * Të përgatiten fjalime politik dhe të simulohet dukuria e ngjarjeve politike. * Gatishmëri për pjesëmarrje aktive në debate të organizuara të Bashkimeve studentore. * Aftësi për t'u përgatitur dhe për të marrë pjesë në projekte hulumtuese, si dhe prezantimin e rezultateve nga hulumtimet e realizuara. * Të determinojë metoda të ndryshme dhe të përdorë burime shkencore, të mësojë në mënyrë selektive dhe krahasimtare dhe të analizojë proceset politike.

- **Analiza e politikës së jashtme**

Në këtë lëndë, përmes analizës së punimeve në lidhje me politikën e jashtme, studentët do të aftësohen se si dhe çfarë mjeteve diplomatike mund të përdoren për situata konkrete. Pritet që studentët në mënyrë kritike të mendojnë në raport me metodat politike të cilat shtetet dhe organizatat ndërkombëtare i ndërmarrin si dhe për ndërlidhjen e tyre me metodat diplomatike.

- **Punimi i magjistraturës**

Ky modul u mundëson studentëve që të transferojnë aftësitë dhe njohuritë e tyre për kërkime dhe për të bërë detyra më të ndërlikuara - punimin e magjistraturës. Moduli synon të jetë plotësisht praktik dhe studentët të fitojnë njohuritë e nevojshme, por edhe aftësitë dhe shkathtësitë që t'i qasen shkrimit të punimit. Moduli ka një rezultat kthyes - t'u mundësojë studentëve ta shkruajnë punimin e magjistraturës me vështirësi minimale dhe me një efikasitet maksimal. Lënda ka për qëllim përmirësimin e teknikave të hulumtimit dhe stilit të shkrimit të punimit, duke mbajtur llogari për ndalesën e shërbimit me mjete të palejuara, siç janë: plagjiatura dhe cenimi i të drejtave të autorit, që janë të ndaluara me Statutin e UEJL-së.

Lëndë zgjedhore

- **Retorika**

Retorika, përgjatë historisë së vet prej mbi 2500 vjeçare, retorika shfrytëzohet për shënjimin e shumë gjërave, por sot me retorikë kuptojmë artin e bindjes nëpërmjet të gjuhës. Retorika shënon mënyrën në të cilën një individ ndërlidhet me një ide apo një ide me qëllim ta bindë tjetrin. Retorika karakterizohet me disa tipare kryesore dalluese. E përkufizon qendrën nga e cila, kjo lëmi, zbulohet. Retorika më së pari i përkufizon situatat e caktuara tipike të folurit.

- **Multilingualizmi dhe multikulturalizmi**

Qëllimi i kësaj lënde është shqyrtimi i shumëgjuhësisë në shoqëritë multikulturore, si fenomen social. Ky fenomen është masiv në mbarë botën. Gjatë ligjëratave në mënyrë më të thuktë do të shqyrtohen termit: monokulturalizëm, shumëkulturalizëm, multikulturalizëm. Do të sqarohet nocioni nacionalizmi lingvistik, ku do të theksohet se të paktën ka dy forma të këtij nacionalizmi, ku njëra formë përplasat me tjetrën: për udhëheqësit e vendeve më të fuqishme nacionalizmi ka domethënien e zgjerimit, kurse për pakicat ai merr formën e rezistencës dhe të luftës për afirmimin e identitetit, përballë një presionit të tillë. Vend të shquar në program do të ketë edhe multikulturalizmi në arsim. Në shkollë për multikulturalizmin angazhohen për programe mësimore që përfshijnë përmbajtje që u përkasin kulturave të ndryshme.

- **Kapituj të zgjedhur të avancuar nga aplikacionet e TI për përpilimin e një punimi shkencor**

Qëllimi i kësaj lënde është: * T'u tregojë studentëve elementet teknike, struktura e tekstit dhe dizajni i një punimi shkencor. * T'u mundësojë studentëve të fitojnë njohuri më të thelluara dhe shkathtësi nga kapitujt e zgjedhur të aplikacioneve TI që do t'u duhen për përpunimin e punimeve shkencore e profesionale. * Zbatimi praktik i këtyre objektivave, gjatë përpunimit të punimit individual shkencor.

- **Kapituj të zgjedhur të avancuar nga aplikacionet për përpunimin statistikor të të dhënave**

Qëllimi i kësaj lënde është: * T'u tregohen studentëve elementet teknike nga lëmi i statistikës: organizimi, përpunimi, krahasimi përmes analizave dhe publikimi i të dhënave. * T'u mundësojë studentëve të përfitojnë njohuri dhe shkathtësi më të përparuara nga kapitujt e zgjedhur të avancuar të aplikacioneve për përpunimin statistikor të të dhënave. * Zbatimi praktik i këtyre objektivave në përpunimin statistikor të të dhënave të marra nga pyetësorët, kontributet, studimet shkencore dhe dokumentet tjera.

- **Komunikimi profesional**

Lënda fokusohet në zhvillimin e atyre shkathtësive të komunikimit që janë thelbësore për funksionimin efektiv në botën profesionale. Studentët do ta mësojnë procesin e analizimit të një shumëllojshmërie situatash të komunikimit dhe t'u japin përgjigje adekuate po atyre. Ndër temat që do të përfshihen janë: komunikimi në organizata, komunikimi ndërpersonal dhe grupor, prezantimet gojore, intervistat për punësim, letrat profesionale të biznesit, si dhe shkathtësitë ndërpersonale, duke përfshirë dinamikën e grupit dhe punën ekipore.

- **Metodologjia e mësimdhënies**

Qëllimi i lëndës është t'i njoftojë studentët me qasjet themelore dhe metodat e mësimdhënies. Pritet që studentët të fitojnë njohuri dhe shkathtësi për përdorim të mjeteve për mësimdhënie aktive. Gjithashtu, lënda ofron qasje ndaj zhvillimit, mësimdhënies dhe të nxëniet si koncepte, si dhe ndaj normave themelore të cilat mësimdhënësve do t'u

mundësojnë të ligjërojnë mbi zhvillimin e mendimit. Përmes kësaj lënde, studentët do të përfitojnë bazë teorike dhe strategji, me çka do të mund ta zhvillojnë të menduarit e tyre kritik, si dhe të menduarit kritik të studentëve.

- **Etika politike: kombëtare, ndërkombëtare dhe diplomatike**

* Ka njohuri dhe kupton semantikën e koncepteve dhe moralin etik, standardet e sjelljes, paragjykimet morale dhe filozofinë morale. * Zhvillon qëndrim për pozicionin e moralit dhe jetën profesionale. * Formon qëndrime të qarta për të drejtat dhe përgjegjësitë për të punësuarin në punën publike të administratës shtetërore. * Aftësim për t'u përballur me situata problematike të etikës. * Ka ndjenjën e karakterit e cila kërkohet në profesionin e administratorit. * Është i informuar për etikën dhe literaturën në sferën e administrimit publik. I përgatitur për të përdorur mjetet e komunikimit dhe respektin e standardeve etike gjatë punës në institucionet shtetërore dhe aktorët publik.

- **Analiza e politikave publike**

Lënda ka për qëllim që t'u mundësojë studentëve ta definojnë dhe ta ilustrojnë analizën e politikave dhe rolin e tyre në krijimin e transformimin e informatave relevante për politikën. Nuk ekziston pajtueshmëri me atë se si konkretisht dhe në mënyrë shumë precize të definohet politika publike. Studentët do të kenë mundësi të njihen me këtë fushë dhe në mënyrë kritike të analizojnë zhvillimin dhe shfaqjet në lëmin e politikave publike. Analiza e politikave publike është disiplinë për zgjidhjen e problemeve të cilat kërkojnë njohuri nga metodologjia dhe teoritë bazike të shkencave shoqërore, profesioneve shoqërore dhe filozofisë së politikave.

- **Lidershipi dhe zhvillimi organizativ**

Në lëndën liderishipi dhe zhvillimi organizativ, mësimi zbatohet si pjesë e programit studimor në administrimin publik. Lënda ka për qëllim që t'u mundësojë studentëve mënyrën si liderët dhe udhëheqësit e zhvillojnë dhe zbatojnë arritjen e misioneve dhe vizioneve të organizatave të caktuara në sektorin publik, zhvillimin e vlerave të cilat janë të domosdoshme për suksesin e mëtejshëm dhe zbatimin e tyre përmes aktiviteteve të ndryshme dhe shprehive, si liderët dhe organizata do t'i zbatojnë dhe do të zhvillohen. Gjithashtu, për mënyrën se si organizata e zbaton misionin dhe vizionin e saj përmes një strategjie të qartë të bazuar në mendimet e të gjitha palëve të interesuara dhe të përkrahur nga të gjitha politikën, planet, proceset dhe qëllimet relevante.